

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisporna petič-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5 I. nadst. Rokopisi se ne vračajo.

Haročnina in oglasi se naj pošiljajo upravništvu „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Kmeta hočejo uničiti.

Kranjska kmetijska družba je bila tisto nepristranska, nepolitična družba, ki desetletja delovala za prosep kranjskega kmeta. Ves napredek našega kranjskega poljedelstva je predvsem povzročila kmetijska družba s svojim umnim, strokovnim delovanjem. Ta družba je svetovala vsakomur, podpirala vsakega kmetovalca ter ga ni vprašala, ali je liberalce ali klerikalce. Pri vsem svojem delovanju je gledala edino na to, da povzdigne naše precej zastarelo poljedelsko gospodarstvo na tisto stopnjo, da more uspešno konkurirati s tujim poljedelstvom. Njeno delovanje je bilo blagoslovljeno in je rodilo obilo sadu. Vse stranke so v lepi slogi, v lepi edinosti delovale za napredek našega poljedelstva. Sedeli so pri eni posvetovalni mizi: naprednjak, klerikalce in nemški veleposestnik ter se posvetovali, kako pomagati revnemu kmetu. Naša kmetijska družba se je pa tudi denarno opomogla. Danes ima lepo premoženje in bi s tem lahko napravila še mnogo koristnega za našega kmeta.

Kjer pa čutijo naši klerikalce denar, tam hočejo na vsak način dobiti gospodarstvo v svoje roke. Klerikalce so namreč s svojo lahkomišelnostjo, s svojo zapravljivostjo pripeljali že vsa ona podjetja in zastopstva, v katerih oni gospodarijo, na kraj prepada. Dolgo so se jim sline cedile po premožni kmetijski družbi. Po deset letih in leta, da bi dobili odbor kmetijske družbe v svoje roke. Posluževali so se s svojimi nasilstev in sleparij, toda vse to ni pomagalo, ker je bila večina članov kmetijske družbe napredna, ki se je odločno branila, da bi klerikalce dobili to važno družbo v svoje samopašne roke. Delali so torej leta in leta.

Župniki in kaplani so letali od hiše do hiše, od vasi do vasi, ter nabirali člane za kmetijsko družbo. In ko so videli, da imajo dovolj članov za odločilni naskok na kmetijsko družbo, so kar natihoma sklicali občni zbor, in sicer zadnji ponedeljek. Si-

cer se je navadno vršil občni zbor te družbe v četrtek, da so se ga mogli udeležiti tudi učitelji, ki so najbolj delavni člani kmetijske družbe. Toda klerikalce so se bali naprednih učiteljev, niso jim hoteli dati prilike, da bi porabili pravico, katero imajo kot člani družbe, ter prišli na občni zbor. To postopanje je skrajno nesramno! Prišli so pa od vseh strani razni debelušni župniki in kaplani, ter pripeljali s seboj ubogljive, zaslepljene kmete, ki naj si dajo sami vrv okoli vratu. Naprednjaki so volili v odbor stare odbornike, med katerimi se nahajajo možje vseh strank. Toda tega klerikalce niso hoteli. Zvezali so se z nemškimi graščaki, ter izvolili v odbor same klerikalce in dva Nemca. Med klerikalce je pa več nego polovica duhovnikov, ki ne razumejo prav nič o poljedelstvu. Poglejmo majhnega doktorja Lampeta! Ali ta človek ve, kako se orje, seje ali žanje? Ali ta človek ve, kako se redi živina? Saj ne zna niti ločiti pšenice od rži — in vendar so ga volili v odbor, in sicer samo zaradi tega, ker je fanatičen klerikalce.

Klerikalce in njihovi časopisi sicer kriče, da je prišel kranjski kmet v tej važno družbi do besede. Toda to je laž. Vsaj je vendar že zdavnaj jasno, da naši klerikalce vedno in povsod izrabljajo našega kmeta, kadar se gre za njihove samopašne namene. Ni prišel v kmetijski družbi do odločilne besede kranjski kmet, temveč kranjski politikujoči duhovnik, ki bo družbo in njeno premoženje ter delovanje izrabljal v strankarske, politične svrhe. Klerikalce hočejo dobro uspevajočo kmetijsko družbo spojiti s svojo napol propadlo »Gospodarsko zvezo« ter s tem upropastiti in uničiti tudi kranjsko kmetijsko družbo.

Sicer pa, kako naj tudi naši klerikalce zastopajo koristi našega revnega kmeta. Naši klerikalce so se namreč v državnem in deželnem zboru pokazali kot pristaše in zagovornike takozvanih poljedelskih grofov in baronov, ki imajo velikanska posestva. Ti imajo obenem navadno velike tovarne za sladkor ali pivo ter rede z od-

padki teh tovarn velike množine goveje živine. Koristi teh velikih živinorejcev in pa koristi ogrskih židovskih trgovcev z žitom zastopajo naši klerikalce. To so popolnoma jasno dokazali tudi na zadnjem občnem zboru kmetijske družbe s tem, da so se zvezali z nemškimi graščaki, z nasledniki tistih graščakov, ki so v srednjem veku na najgrozovitejši način zatirali in izrabljali našega kmeta.

Razvidno je torej, da ne nameravajo klerikalce drugega, nego našega kmeta zasuzniti. Zdaj se pri kmetijski družbi ne bo več vprašalo, ali potrebuješ kajnit, semena — temveč ali si zvest pristaš klerikalne stranke.

Najhujši napad na kmetijsko družbo si je pa izmislil deželni odbornik dr. Pegan, ki je zahteval od odbora, naj sprejema samo prave poljedelce kot člane. Tudi mi smo popolnoma za to, da spada kmetijska družba samo kmetu. Toda zahteva dr. Pegana pomenja vse nekaj drugega. V isti sapi, ko je dr. Pegan zahteval, naj družba vrže vse nekmete iz družbe, so na njegovo povelje silili njegovi pandurji, župniki in kaplani navzoče kmete, naj volijo v odbor dr. Evgena Lampeta, ki gotovo ni kmet. Če bi klerikalce pošteno mislili, tedaj naj bi obenem z zahtevo dr. Peganovo izjavili, vsi klerikalni advokati, duhovniki in drugi nekmetje, ki so člani kmetijske družbe, da izstopijo iz družbe. In če je predsednik družbe državni poslanec Povše podpiral to zahtevo dr. Pegana, tedaj je posredno priznal, da tudi on ne spada na predsedniško mesto. S tem predlogom pa hočejo klerikalce edinole to doseči, da naj odbor odkloni sprejem vsakega naprednega kmetovalca, ki noče kloniti tilnika pred farovško strahovlado.

Vprašamo vas, kranjski kmetovalce, ali hočete res mirno prenašati ta nasilja klerikalcev. Vzbudite se, vstanite in pokažite z dejanji, da nočete več trpeti, da bi vas klerikalce pologoma zadavljali.

Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dolgo so se pripravljali klerikalci, da napravijo glaven naskok na kmetijsko družbo, na ono edino gospodarsko organizacijo, kjer so vse tri stranke, narodno-napredna, klerikalna in nemška složno delovale v prosep slovenskega kmeta, v prosep kranjskega kmetijstva. Klerikalcem je že dolgo dišala ta organizacija, toda tudi pri klerikalcih je bilo nekaj časa še nekoliko pameti, nekoliko razumnosti, da se v tako eminentno gospodarsko organizacijo ne sme zanašati prepri in nesloga, ki mora ubiti vsak napredek. **Klerikalci hočejo z nasilstvi izpremeniti to skozin-skoz gospodarsko organizacijo v strankarsko, politično organizacijo.** S tem, da dobe kmetijsko družbo v svoje roke, hočejo začeti z ono izstradalno politiko napram naprednim članom te družbe. Toda, kakor so s svojim zavoženim deželnim gospodarstvom privedli deželo kranjsko na rob propada, prav tako bodo s svojo strankarsko politiko uničili glavno oporo našega kmeta — kranjsko kmetijsko družbo.

Kdor je pogledal zadnji čas posamezne številke »Kmetovalca«, ta je moral videti, kako se priglašajo novi člani. Večina teh članov — kmetov — je bilo v duhovniških oblekah. Zglašali so se večidel kaplani, ki s poljedelstvom nimajo prav nikakršne zveze. Bobnali so po celi deželi. Pripravljali so se cele mesece. In 14. t. m. so pripeljali cele črede teh svojih ubogljivih ovčic. Zbirali so jih v hotelu »Union«, od koder so jih župniki in kaplani gnali pred seboj, kakor v klavnico. In voljno so stopali pred svojimi uničevalci, pred onimi, ki so pristaši tiste politike, ki zagovarja ono pogubonosno gospodarsko politiko velikih agrarcev. Kdor pozna name ne naših klerikalcev, tega je moralo sree boleti, ko je videl to zaslepljeno kmečko ljudstvo, ki samo pomaga spletati si vrv okoli vratu.

V dvorani »Mestnega doma« je bilo vse zamreženo in zastraženo. Policijski aparat je bil ves na nogah. Bili so se namreč nasilstev, na katera so klerikalni voditelji že pripravili svojo bojovito armado.

Točno ob 9. je predsednik kem. svetnik Povše otvoril občni zbor in pozdravil navzoče. Pozivljal je navzoče, naj delujejo složno — pri tem je pa pozabil pristaviti, da je ravno stranka, kateri pripada on sam, zrušila to slogo, da je ravno kumoval temu prepriju on sam. Takoj nato je odredil volitev devetih odbornikov, namesto po § 18 družbenih pravil izstopivših, ki jim je pošla poslovna doba. Istopili so: Andrej Kalan, Josip Lenarčič, dr. Makso Wurzbach, Janko Žirovnik, Franc Gombač, Henrik baron Lazarini, Josip Pogačnik, Viljem Rohrmann. Zaradi hitrejše izvršitve volitve je

glavni odbor sklenil, da se bodo oddajale glasovnice pri treh volilnih komisijah istočasno. Glasovanje se zaključi ob 11. dopoldne in smejo po tej uri samo še tisti glasovati, ki bodo na volišču navzoči in poprej niso mogli priti na vrsto. V posamezne komisije imenuje predsednik sledeče člane: Andreja Kalana, ravnatelja Rohrmanna in stavbnega nadsvetnika Pavlina, kot zaupnikarje družbene uradnike: Štuparja, Lokarja in Bukovca in pa po enega zastopnika vlade.

Klerikalci so pri vratih razdajali sledečo volilno listino: za eno leto: Viljem Rohrmann; za dve leti: baron Apfaltrern, deželni poslanec Mihael Dimnik, Jakob Jan, župan v Gorjah in pa Andrej Kalan; za tri leta pa: deželni poslanec Janez Hladnik, Josip Kosler ml., dr. Evgen Lampe in Janez Piber.

Kakor je iz te listine razvidno, so klerikalci pometali iz odbora vse pristaše narodno-napredne stranke ter sklenili kompromis z nemškimi veleposestniki.

Pri volitvah so bili izvoljeni: ravnatelj grnske kmetijske šole Rohrmann s 795 glasovi; baron Apfaltrern s 585, I. Dimnik s 582, Janez Jan s 584, Andrej Kalan s 778, župnik Hladnik s 577, I. Kosler s 582, dr. Lampe s 577 in župnik Piber s 584 glasovi. V manjšini so ostali: J. Lenarčič s 312, Fr. Gombač, baron Lazarini, Janko Žirovnik in Jos. Pogačnik, ki so dobili 200 do 300 glasov. Ravnatelj Rohrmann in prelata Kalana, ki sta bila že v starem odboru, so volili tudi naprednjaki. Izid volitev kaže, da bi bili naprednjaki, ako bi se bili količkaj za stvar zanimali, prav lahko zmagali.

O delovanju glavnega odbora je poročal družbini ravnatelj ces. svetnik Pire:

Leta 1909. je imela družba 8109 udov, torej za 729 več nego leta 1908. V tekočem letu je družbi pristopilo že doslej **960 novih udov.** (Op. red.: To je uspeh klerikalne agitacije, da dobe družbo s svoje roke!) Število udov znaša blizu 9000. Udje so bili razdeljeni v 137 podružnic. Od lanskega občnega zbora sem je bilo nanovo ustanovljenih pet podružnic.

Vložni zapisnik izkazuje l. 1909. 1170 strogo uradnih dopisov, poslovnih številka pa izkazuje 33.142. Delovanje podružnic je bilo večinoma zelo živahno. Nato je poročal o družbenih zavodih in podjetjih.

Za družbenike nemške narodnosti je družba pričela izdajati posebno glasilo v nemškem jeziku z naslovom: »Der Landwirt«, čigar izdajo in urejevanje se je poverilo podružnici v Kočevju. Družba je leta 1909. priskrbelo 10.862 strankam raznih gospodarskih potrebščin z drevjem, s stroji in z orodjem vred okroglo 450 vagonov ter je to blago oddala v 24.653 pošiljavah. Denarnega prometa je imela družba v letu 1909. 6,289.497 kron 96 vin.

Končno predlaga, naj občni zbor vzame to poročilo na znanje, kar se zgodi. Nato poroča isti o **družbinem računu.** Skupni promet je znašal leta 1909. 6,289.497 K 96 v. Bilanca se je sprejela, ravnotako predloženi proračun, po katerem znašajo dohodki 372.100 K, stroški pa 471.600 K.

Jožef Jenko predlaga, naj glavni odbor od merodajnih faktorjev zahteva, naj glavno družbo v isti meri podpirajo, kakor podpirajo kočevsko podružnico. Predlog se ne sprejme.

Ravnatelj Pire je nato poročal o odborovih predlogih, in sicer: 1. Občni zbor naj potrdi ustanovitev podružnic v Dragatušu, Homcu, Koprivniku, Mostah pri Kamniku in Suhorju pri Metliki, kar se tudi zgodi. 2. Občni zbor določi, da udje tistih podružnic, ki odrajtajo glavnemu odboru celo letino v znesku 4 krone, dobe pričenski z l. 1911 mesto štiri le tri sadna drevesa. Ta predlog se je odklonil, ker so navzoči župniki in kaplani odkimali z govornimi. 3. Občni zbor imenuj dosedanjen družstvenega vrtnarja, Josipa Urbančiča, za družbenega uradnika z naslovom drevesnega oskrbnika. Ta predlog se je sprejel.

Vsa dosedanja poročila so se popolnoma mirno vršila. Nekoliko več ognja je prišlo med zborovalci pri predlogih posameznih podružnic. Nekateri teh predlogov, posebno katere je sestavil učeni kamniški kmetovalec in klerikalni agitator Valentin Benkovič, pričajo o velikanski naivnosti tega človeka. V imenu novomeške podružnice je predlagal g. Zdolšek: »Družbena pravila naj se izpremene v tem smislu, da bodo pri volitvah na občnih zbora prišla do veljave kmetijske podružnice.« Vsaka podružnica naj bi izvolila po številu svojih članov delegate, ki naj bi zastopali na občnem zboru podružnice. Le-ti delegati naj bi imeli glasovalno pravico, vsi drugi člani pa samo posvetovalno.

Jožef Jenko pravi, naj se ta predlog tako formulira, da se naj vrše volitve po **poročnem sistemu.**

Ivan Kristan, župan v Predtngu, pa pravi, da kmetu ni treba nobenega kuratorja. Kmet, ki je zaveden, že sam ve, kaj ima storiti. Izjavi se proti predlogu novomeške podružnice.

Dr. Pegan pravi, da je za toliko časa, dokler nekmetje komandirajo v družbi, nasproten poročnem sistemu. S tem je seveda dr. Pegan samega sebe najbolj blamiral, saj ravno on, kot nekmet, hoče komandirati kmetijsko družbo, ter predpisovati glavnemu odboru. Nato je namreč predlagal, naj glavni odbor sprejme kot člane samo prave kmete, ki faksično izvršujejo poljedelsko obrt, ne pa nezrele fante. Predlog novomeške podružnice in predlog dr. Pegana sta se sprejela, dočim je bil odklonjen predlog Jenkota.

Nadalje poroča g. Zdolšek v imenu novomeške podružnice, naj družba na to

deluje, da dobimo zakon, ki prepoveduje ponarejanje vinskega in sadnega žganja mrzlim potom.

Povše pravi, da se v tem oziru ne more ničesar storiti, ker ima Avstrija vezane roke do leta 1917., dokler namreč traja nagodba z Ogrsko.

Kristan želi, naj se našega kmeta nauči delati češke »povidelne«.

Zdolšek ga povabi na tečaj za uporablanje sadja, ki ga priredi grnska šola. »Iz srca rad,« se Kristan odzove temu vabilu. Predlog novomeške podružnice je bil nekoliko izpremenjen sprejet.

Zdaj pa prideta na vrsto ona dva klasična predloga, katera je sestavil Valentin Benkovič. Eden teh predlogov se glasi: »Visoka c. kr. deželna vlada se pozivlja, da za industrijizacijo kmetijstva (!?) vpele stalne domove, pri katerem operatu naj se jemlje za podlago obstoječe kmetije z urejenimi gospodarskimi poslopji.«

Predsedništvo in tudi zastopnik deželne vlade so začudeni poslušali ta zmeden predlog. In le taktnosti predsednika Povšeta se je zahvaliti, da se Benkovič ni še bolj blamiral, kot se je. Še bolj klasičen je bil pa drugi predlog, v katerem je ta veleučeni Benkovič kar direktno zahteval, naj se enkrat za vselej določi obrestna mera za posojila. Ta predlog se glasi: »Glavnemu odboru se naroča, da posreduje pri visoki c. kr. osrednji vladi izpremembo državnega zakona za obrestovanje. Za vknjižbe na zemljiščih, ki služijo za kmetijske obratne namene, določi se najvišja obrestna mera 4%.« Tudi temu predlogu je sledilo zatajeno posmehovanje. In zopet je moral predsednik poučiti Benkoviča, da take zakone pač ne more predlagati normalno misleči človek. Nadalje se je sklenilo, delovati na merodajnih mestih na to, da dobi Dolenjska vsled slabe letine potrebno podporo.

Sprejmejo se tudi predlogi mokronoške podružnice, ki se glase: 1. potovalni učitelji, oziroma c. kr. gozdni nadzorniki, naj poučujejo ljudstvo o vzgojevanju gozdnih dreves in o umnem ravnanju z gozdi. 2. Vzorce umetnih gnojil naj se razpošlje ljudskim šolam, ako ne brezplačno, pa proti odškodnini, da se zamorejo ta gnojila pokazati učencem ponavljalne šole pri kmetijskem pouku o gnojnoznanstvu. 3. V ljudskih šolah na deželi, osobito v deški ponavljalni šoli, naj se pri pouku ozira bolj na kmečke razmere in potrebe.

Predsednik Povše pravi, da odpade sedma točka dnevnega reda, namreč nasveti posameznih družbenikov, ker se ni nihče pred občnim zborom zglasil k besedi, in hoče zaključiti občni zbor.

Takrat pa začne skakati dr. Pegan ter zahteva besedo.

Predsednik Povše mu jo noče dati, ker bi to pomenjalo kršitev pravil. Dr. Pegan nato silno grdo pogleda predsednika in apelira na občni zbor; toda temu oporeka predsednik. Končno pa vendarle

dr. Pegan izsili, in sicer zoper določilo pravil, besedo. Celo navzoči vladni zastopnik nima poguma, da bi temu ugovarjal. Dr. Pegan stavi potem predlog: Glavnemu odboru se naroča, naj do prihodnjega občnega zbora po možnosti odklanja sprejem vsakega novega člana, ki ni izvršujoč kmetovalec. Ta predlog se je tudi sprejel. Naloga odbora je torej, da v prvi vrsti vrže iz družbe dr. Pegana, nato dr. Lampeta, vse župnike in kaplane, ki še nikdar niso prijeli ne za plug, ne za motiko. Seveda dr. Pegan ni na to mislil, temveč hoče, da glavni odbor odkloni vsakega naprednega kmetovaleca, sprejme pa vsakega kaplančka, ki živi od kmečkih žuljev.

Nato je predsednik Povše zaključil občni zbor. Klerikalcem se je torej izpolnila želja, dobiti kmetijsko družbo v roke. In to je začetek konca te družbe!

Našim denarnim zavodom.

Pred petindvajsetimi leti so sklenili previdni slovenski rodoljubi, uvažuje nevarnosti, katere prete našemu narodu ob mejah na severu in jugu, ustanoviti šolsko družbo sv. Cirila in Metoda, ki bi z ustanavljanjem otroških vrtcev in slovenskih ljudskih šol podajala slovenskim otrokom v materinščini in v slovenskem duhu potrebnih temeljnih nauk in prvo izobrazbo tam, kjer Slovenci bivajo, a nimajo slovenskih šol. To nalogo je vršila naša družba eno četrtoletje, njeno delovanje je opisano v družbeni jubilejni knjigi.

Ali je pa po preteklih petindvajsetih letih delovanje družbe sv. Cirila in Metoda manj potrebno?

Nemški »Schulverein« zbira milijone po Roseggerjevem nasvetu, da ustanavlja ponemčevalne šole med Slovenci in nam odtuja naše otroke. V enakem smislu deluje agresivno zoper Slovenstvo italijanska »Lega nazionale«. Nemška »Südmark« pa kupuje slovenska zemljišča in na teh naseljuje tujce po veri in po narodnosti.

Naše meje se nam krčijo in ože, iz teh obmejnih ogroženih krajev pa prihajajo obupni klici: Na pomoč!

Kako potrebna in blagoslovljena je tem pokrajinam pomoč iz družbe sv. Cirila in Metoda, svedočila sta odlična slovenska rodoljuba, katerih spomin ostane nepozaben med Slovenci, mecena Polak in Kotnik s svojimi volili. To so zasvedočili tisoči rodoljubnih Slovencev, katerim so se pridružili kot družbeni pospeševalci tudi rojaki v daljni Ameriki, to so priznali mnogi sloveski denarni zavodi in slovenske zavedne občine ter položili gmotne prispevke na altar domovine, v naročje družbe sv. Cirila in Metoda.

Vsa ta volila in dosedanji prispevki pa ne zadoščajo, ako družba izvede svoje sklepe ter na treh mejah sezida in otvori tri nove šole in otroške vrtce. Zato išče družba vedno nove pomoči.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda se obrača zopet do vas z iskreno prošnjo, da, sestavljajoč proračun za prihodnje leto, ali določujoč razdelitev podpor v dobre namene, se spomnite blagovoljno s primernim prispevkom zaščitnice in prosvetiteljice Slovenstva v obmejnih krajih, družbe sv. Cirila in Metoda.

Pripominjamo, da nam dela velike skrbi vzdrževanje že ustanovljenih šol, te skrbi pa so več kot podvojene, ako hočemo ustreči obmejnimi potrebami in vedno glasnejim klicem: Na pomoč!

Politični pregled.

Državni zbor.

Državni zbor bo sklican, če se bodo češko-nemška pogajanja razbila, med 22. in 24. novembrom. Če bi se pa v Pragi v zadnjem trenutku posrečilo doseči sporazum med obema narodoma, bo treba dati češkemu deželnemu zboru še nekaj dni na razpolago, da odobri v posameznih komisijah sklenjene predloge. Kakor je pa razvidno iz zadnjih poročil, smemo smatrati mirovna pogajanja med Čehi in Nemci za razbita.

Delegacije.

Delegacije bodo še ta teden skončale svoje delovanje. V eni zadnjih sej je doživel vodja naših klerikalcev, dr. Šusteršič, velikansko blamažo. Kot zvesti sluga sarajevskega škofa dr. Štadlerja je predlagal, naj se izreče nezaupnica skupnemu finančnemu ministru Burianu. Speljal je res par Slovanov na led, da so za to glasovali. Njegov predlog je seveda padel, ker je bil v prvi vrsti naperjen proti poslancu Ploju in proti bosanskim Srbom. In čeprav so nekateri Čehi glasovali za ta predlog, vendar kar najostreje obsojajo grde namene dr. Šusteršiča in pravijo, da dr. Šusteršiču ne gre za bosanske kmete, temveč edinole za klerikalno propagando. Klerikalci so na ta način prišli tudi v državnem zboru popolnoma ob kredit in veljavo.

Belgija.

Ob otvoritvi državnega zbora so Belgijci zelo čudno pozdravili svojega kralja. Na ulicah so mu kar nastlali z listki, kjer zahtevajo splošno in enako volilno pravico. Tudi pri otvoritvenem prestolnem govoru so se demonstracije z listki in glasnimi vzkliki ponovile. Socijalni demokratje, ki so uprizorili te demonstracije, pretijo z uporom, ako se njihovi zahtevi ne ugodijo.

Španija.

Prekucijsko gibanje na Portugalskem vpliva vendar tudi na Španijo. V Barceloni so zaplenili velike zaloge prekucijskih tiskarn. Da bi vlada dobila vodstvo vojaštva popolnoma na svojo stran, misli predložiti zvišanje oficirskih plač. Prepovedati pa hoče raznim samostanom in menihom

zbiranje raznovrstnih doneskov. S tem hoče začasno potolažiti one, ki so proti redovništvu.

Razgled.

r † **Ivan Bavdek.** V sredo ponoči je umrl sourednik »Slov. Naroda« in urednik »Slovenskega Doma« g. Ivan Bavdek, star šele 35 let. Kar nagloma ga je njegovi rodbini ugrabila smrt. Dasi zelo bolehen, je do zadnjega opravljal svojo službo zvesto in marljivo in z vso ljubeznijo. Šele v petek se je vlegel, v sredo pa je izdihnil. Bil je blag, skromen mož, spreten in vester časnikar, zvesta in poštena duša. Zapustil je vdovo in šestero nepreskrbljenih otrok. Bodi ljubemu pokojniku zemlja lahko in blag spomin!

r **Kako se dele Slovencem pravice.** Naša vlada je prisilila predsednika deželnega sodišča Levičnika, naj gre v pokoj, na njegovo mesto je bil imenovan zagrizen Nemec Elsner iz nemškega Gradca. To je bilo zopet izdajalsko delo naših klerikalcev, ki ne morejo videti slovenskega sodnika. Od Elsnerja namreč pričakujejo, da bo preganjal slovenske sodne uradnike, katere je Gostinčar na najpodlejši način denunciral v državnem zboru, dr. Šusteršič pa v deželnem zboru.

r **Kmetijska družba v rokah našega kmeta!** Kmetijska družba kmetom! Temu dolgoletnemu klicu po pravičnosti so v ponedeljek čete S. L. S. priborile sijajno zmago. — Tako kriči »Domoljub« zmage pijan. Ubogi kmet, kako si upajo klerikalci norčevati s teboj! Zmaga pač ni bila težka, ker se napredna stranka po ogromni večina ni udeležila volitve in sploh ni razvila nikake agitacije, prepustivši osodo družbe kmetom. Od 9000 članov so dobili tisti klerikalni kandidati, katerih naprednjaki niso volili, povprečno po 580 glasov, ali dobrih 6 odstotkov vseh članov. Tako izgleda sijajna zmaga! Oglejmo si še tiste pristne kmete, ki so prišli v odbor: dva nemška graščaka bar. Apfalter in Jos. Kosler, 4 duhovniki: župnika Hladnik in Piber, prelat Kalan in Evgen Lampe, doktor svetega pisma, dva kmeta: Dimnik in Jan in šolski vodja Rohrman na Grmu. Vzemimo še advokata dr. Pegana, ki se je pri občnem zboru zelo širokoustil, pa imamo pristno kmetijsko družbo za kmeta! Dimnik in Jan se lahko ponašata, da imata take tovariše, samo orat in sejat jih ne bo. To ni kmetska, ampak nemško-klerikalna zveza. V kaki zvezi sta s kmetijstvom dr. Lampe in dr. Pegan? — Dr. Lampe na deželne stroške mline kupuje, dr. Pegan pa baje prav spretno in po notah kmete brije. Ne vemo, kaj pravijo gg. kaplani in kaj danes sam misli o svojem predlogu, da naj odbor sprejema samo prave kmete, ki so res poljedelci, ne pa nezrelih fantov. Predlog je zelo nepreviden,

a se je sprejel. Po tem predlogu bi morali izstopiti vsi kaplani s Peganom vred. Čisto nekaj novega je, da se od družbe pehajo člani, kateri so jo dosedaj nesebično podpirali samo na korist kmetijstva. Kmetijska družba šteje na stotine starejših članov, kateri so podpirali družbo, ko je dr. Pegan še doma platno prodajal. Družba šteje dve tretjini nekmetov med svoje člane. Napredna stranka ima še danes veliko večino pri kmetijski družbi, a je ni nikoli izrabljala v politične strankarske namene, ampak je volila v odbor vselej tudi klerikalce, kateri so vneti za kmetijstvo. Znano nam je, da tudi mnogi člani, ki niso naši pristaši, obsojajo gonjo raznih nasičenih Lampetov in Peganov, a nimajo poguma, jih zapoditi od sebe.

Mnogoletni člani kmetijske družbe.

r **Odkup bire.** V št. 38. »Slovenskega Doma« smo obširno razlagali določbe zakona z dne 13. junija 1882 ob odkupu bire ali kolekture. Po tem zakonu se mora pričeti odkupno postopanje glede cele davčne občine, ako to zahteva tudi en sam zavezanec. V zadnjem zasedanju deželnega zbora je na predlog dr. Kreka večina sklenila, naložiti deželnemu odboru, da predlaga primerno izpremembo zakona, posebno v tem smislu, da bi morala najmanj polovica zavezancev zahtevati odkup bire. Interesente opozarjamo na to, da ta sklep, s katerim se hoče odkup vsake cerkvene bire preprečiti, še ni zakon in da nima nikakega vpliva na slučaje, ki so se sprožili pred novim zakonom. Enaka izprememba zakona se je bila sklenila že pred okoli 20. leti, a ni bila potrjena, ker je v protislovju z obstoječimi državnimi zakoni, v katerih je izrečeno načelo, da se morajo odpraviti vsa posestev se držeča bremena in da se nobeno zemljišče ne sme obtežiti z neodkupnimi bremenami. Ako se je v drugih deželah odpravila bira, ta ostanek srednjeveške dobe, zakaj bi pri nas ne šlo? Vrzite v kot stare rjaste coklje!

r **Za Ciril - Metodov obrambni sklad** so se nadalje zavezali prispevati p. n. gg.: 850. Ivan Gorup, glavni zastopnik prve češke zavarovalnice v Trstu (plačal 50 kron); 851. Ivan Prekoršek, potovalni učitelj družbe sv. Cirila in Metoda.

Dolenjski novičar.

d **Vače.** Kaj vse doseže kak fanatični kaplan, to je nezaslišno. Z denuncijanstvom, krivičnimi ovadbami in nesramnimi lažmi v »Domoljubu« in »Slovencu« je dosegel Majdič premestitev našega občeprijubljenega gospoda nadučitelja in njegove nedolžno preganjane gospe soproge. Kaj je zakrivil, da se mora v slabem zimskem času seliti iz Vač na Dole, tega niti sam ne ve. Selil se bo seveda na stroške davkoplačevalcev, kar pa kaplana prav nič ne ženira, da le zadovolji svoji trmo-

glavosti. Kmetje smo res še pohlevne duše in ne premoremo toliko lastne volje, da bi se otresli jarma, ki nas vedno huje pritiska k tlom. Kimamo in plačujemo. Ko pa bomo popolnoma izmozgani, nam bodo naši osrečevalci celo očitali, da smo sami zakrivali in zapravili. Kristusov nauk, ljubi svojega bližnjega, so njega namestniki prekrojili tako, da se danes glasi: Skubi svojega bližnjega. Ako se ti pa brez-pogojno ne vda, pa hajdi po njem z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi. To priča slučaj gosp. Blaganje. Ker kot značajni učitelj ni klonil tilnika pred svojim črnim sosedom, si ga je ta vzel na piko in začel proti njemu boj na življenje in smrt. Ničesar slabega mu kaplan ne more dokazati, pač pa mora vsak priznati, da si je prizadejal mnogo truda z našimi otroci. Koliko truda je stalo njega in njegovo gospo soprogo slavje ob šestdesetletnici vladanja našega presvetlega vladarja. Dvomili smo, da bodo naši otroci kos dani nalogi. Toda, kako iznenadeni smo bili na slavnostni dan, ko smo z veselja solznimi očmi gledali in poslušali naše malčke, kako točno in navdušeno so proizvajali na primerno okrašenem odru deklamacije, petje in druge idre. Ravno tako sta letos na rojstni dan našega cesarja priredila po maši v šoli lepo slavnost, katere naši otroci ne bodo nikdar pozabili. Kje so bili omenjeni dan tisti, za šolo vneti možje krajnega šolskega sveta, ko se niti eden ni udeležil maše in slavja v šoli, tega ne pove nobena pratka. Našteli bi lahko mnogo zaslug, katere si je gosp. Blaganje pridobil za našo faro. Ker ga pa poznamo, da je skromen in da ne želi javne pohvale, naj bo prepričan, da nas je mnogo, ki bomo ohranili njemu in njegovi gospe soprogi v naših srcih hvaležen spomin. Nasprotnikom krivično preganjanega pa kličemo: Sramujte se, kajti vaše delo ni častno.

d **Iz Sv. Križa pri Litiji.** Nevarna ljudska navada je, da fantje iz ene vasi ne smejo priti v drugo vas, ker jih takoj napode domači fantje. Posebno ponosni pa so fantje kake vasi na svojo korajžo, če si vendarle upajo v tujo vas, osobito če si upajo klicati v tuji vasi dekleta. Ta navada je razširjena žal — še med čelimi našim dobrim ljudstvom in poznajo jo tudi pri nas okoli Sv. Križa pri Litiji. Na Tlaki v Kozlevčarjevem mlinu imajo čedno dekle Lojziko, za katero pogleduje tudi Jože Cugelj iz Tihaboja. Toda, kadar je prišel vavovat, so ga napodili Tlačanje. Danes v noči od sobote na nedeljo t. j. 7. t. m. je prišlo pa zelo veliko Tihobojcev pod okno zale Lojzike. Ko jih zasliši brat Lojzike, gre klicat še ostale štiri fante s Tlake. Leti se oborože s količki in hočejo pregnati Tihobojce, ki se postavijo v bran in napode Tlačane. Eden izmed Tihobojcev je oddal tudi iz revolverja dva ostrata strela in zadel Rudolfa Zupančiča s Tlake v trebuh. Vsled te poškodbe se je Zupančič takoj odpeljal v bolnišnico v Kandijo. Poškodbe

so zadobili tudi Tihobojci in ostali Tlačani, osobito nek Vincencij Štepec, ki je tudi prišel v bolnišnico. Zupančičevo stanje je baje nevarno, ker mu je obtičala krogla v trebuhu.

d Iz Št. Janža na Dolenjskem. Tukaj je umrla preblaga soproga posestnika in trgovca, gospa A n a R e p o v š. Naj v miru počiva!

d Iz Škocijana pri Mokronogu. Nič novega! Še vedno stari flegmatični Škocijanci. Mislil sem pač, da se bo tudi pri nas oživel nekoliko narodno delo in se tudi v dejstvu izkazali tolikanj proslavljeni, zavedni in napredni Škocijanci; posebno sedaj, odkar so se vgnezdili tudi pri nas »Čuki«. Ti mladiči nam pač ne bodo veliko škodovali, še manj pa koristili. Pa kljub temu bi se vendarle malo »zbrihtali«. Imamo družbo sv. Cirila in Metoda, gasilno društvo, kakor sem že omenil »Čukulado«, »Slovensko Stražo«, tamburaško društvo, kakor tudi — izobraževalno društvo. Pa naj kdo reče, da ni Škocijan napreden! A pustimo raje za enkrat bridko ironijo. Čas bi pač že bil, da bi se kaj preobrnilo in se Škocijanci nekoliko bolj pobrigali za narodno stvar. Ne vzdrami jih niti klerikalna ošabnost posameznikov. Pazite, da ne bo iz sedaj še popolnoma narodno - naprednega občinstva (za take značaje se ne brigamo, ki prodajajo vse svoje prepričanje, samo da si polnijo svoje žepe) pravcato klerikalno gnezdo. Ne zadostuje, da se širi v toliki meri »Slovenski Dom«, potreba je vsestranske narodove vzpodbuje. — Saj toliko bi se pobrigali, da bi si ustanovili čvrstega »Sokola«, ki bi z družbo sv. Cirila in Metoda skupno deloval v procvit našega naroda in v blagostanje cele občine. Boste menda zopet čakali, da vas bodo Bučkljanje prigovarjali, da si skupno ustanovite »Sokola«, kakor se je to zgodilo pred snovanjem družbe sv. Cirila in Metoda. Ne mislite si, da bomo uživali vse mogoče udobnosti, kakor »Orli«, ki imajo zalagateljja, tréba se bo truditi in delovati z vztrajnim sokolskim delom — in šlo bo. Sicer so res težkoče, ker ni pripravne sobe za telovadbo, a treba je potrpljenja. Ko bi vsaj izvolili pripravljalni odbor, da bi polagoma nabiral za »Sokola« in tekom zime tu pa tam priredil kako predavanje ali mogoče knjižnico ali bralno društvo ustanovil. Mogoče bo kdo dejal, da zidam gradove v oblake, a mislim trezno, ker poznam Škocijance, kakor tudi zavedne »hribovce«, da bi se dalo marsikaj napraviti v Škocijanu; potreba je le moža, ki bi vso stvar spretno in premišljeno vodil, pa se da doseči vse. Treba je jeklene volje; tudi narodne gospodične bi marsikaj pripomogle, kakor pri snovanju družbe. Pa brez zamere!

dSovodnje. Kmetijsko izobraževalno društvo ima svoj redni občni zbor dne 20. novembra t. l. ob 2. popoldne v prostorih g. Andreja Telbana. Spored: 1. Pozdrav predsedstva. 2. Poročilo tajni-

štva. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo preglednikov. 5. Volitev odbora. 6. Slučajnosti.

d Iz Semiča. Zopet moramo malo naš veleslavni občinski urad podrezati. Gospod župan, čemu stojijo po Semiču tisti stebri s svetiljkami? Morda samo radi lepšega? Mi zahtevamo odločno, da se sedaj v teh temnih večerih svetiljke prižgo, da bode človek saj varno šel po trgu, ki ni nikoli prazen. Stojijo tam vozovi, zaboji in druga šara. Seveda ga ni človeka, da bi kaj pazil na red. To je samo v Semiču mogoče. Torej, gospod župan, ukrenite, ker to je potrebno, saj plačujemo dosti velike občinske naklade. Vsaj se zastonj ne norčujejo iz nas davčni uradi, češ, kaj pa zida semiška občina, ki naklada vedno višje naklade.

d Iz Vinice. Župnik Juri König kot eksjurist, se pere. Opral pa se še ne bo tako hitro. Resnica je namreč, da je dne 18. oktobra zazvonilo na požar, čeravno požara ni bilo. Resnica je tudi, da je dne 21. oktobra zvonilo zadnjo uro z mrtvaškim zvonom, čeravno ni bilo v naši fari mrliča. Moravčemu volu, ki je prej ta dan počil in kateri se je javno prodajal pri Jurju Rnetiču, njemu gotovo ni zvonilo na skrajno uro. Ali da, velečastni? — Povejte nam župnik Jurij König, zakaj se je zvonilo na požar in komu je zvonil mežnar na skrajno uro? Župni urad mora to vedeti. Pravite, da vas niso trejalke vprašale, torej vas vprašamo mi, davkoplačevalci, ki plačujemo davke za bogoslužje in ne za lopovščine. Zgovorni župnik Jurij König nam bo gotovo v poslanem natančno odgovoril na naša vprašanja. Zahtevamo pa po § 19. tisk. zak. kakor on, na istem mestu in v istem časopisu. Mi pa smo našo trditev pripravljani s prisega in s pričami dokazati. Ako pa farni urad o vsem tem ničesar ne ve, naj pa vpraša vseeno novičarko Ančico, ali pa izgubljenega patra in njegovega pajdaša, kravjega mešetarja. Pa tudi Stanko mežnar lahko mnogo pove, saj njemu se vse, vse do »boga, boga« vse veruje. Mi, ki nas nazivljete z brezverci in »belecubici«, pa bomo še govorili, kajti mi hočemo in zahtevamo, da je cerkev hiša božja in ne jama razbojnikov in pijancev.

d Iz Velike Doline pri Jesenica, Dolenjsko. Gospod urednik, vi gotovo mislite, da smo mogoče že vsi klerikalci postali, ker se nič ne čita o rfas v »Slovenskem Domu«. Pa ni tako. Velikodolčanom se odpirajo oči. Kmalu bo več naprednih kot pa črnih. Kajne, dragi bralci, vi boste mene vprašali, kaj je z župnikom Gnjezdo? Hm, odgovor je lahek. Sedaj ima imenitno službo. Vsako zadnjo soboto v mesecu je, ko je uradni dan na Jesenicah in opravlja tam službo »portirja«. Sedaj skoči v sodnijsko pisarno, sedaj k notarju ter uboge Hrvate zmerja, da nikdar več ne pusti hrvaških prasic na Kranjsko. Župnik pa ne imenuje s tem tistih prasic, ki so v hlevu, s tem nazivlja poštene hrvaške ljudi. Ta-

ko se je sedaj zgodilo dne 29. oktobra, ko je bil uradni dan v Jesenicah. Župnik Gnjezda je tudi neke botre z otrokom pošiljal, naj nesejo otroka krstit k našemu g. Tomšetu, fotografu. Menda se župnik na Tomšeta zato jezi, ker razširja med ljudstvo »Slovenski Dom« in ker ga ljudstvo spoštuje bolj nego župnika. Slovenci, podpirajmo našega domačina g. Hribarja, izdelovalca sodavice, in g. J. Tomšeta, fotografa. Lov so pri nas dobili Slovenci v roke. Sedaj ne bo več nemški grajščak po kmečkih zemljiških gospodaril. Pri nas razsaja griža v vasi Obrežje. Prihodnjich pride na vrsto županstvo zaradi vodovoda.

d Iz Prebišja pri Semiču. Kakor lovi župnik okoli Semiča, tako dela tudi pri nas škodo, kadar pride na lov s svojimi divji psi. Pogazil nam je vso ajdo na polju, ko je skakal za jerebicami. A to še ni vse. Minoli mesec so njegovi psi nekemu kmetu na paši ovna umorili. Seveda se prečastiti ni nič zmenil za to, mislič, vsaj je storil kmetu človekoljubno delo. Gospod župnik, za sedaj vam je bilo prizanešeno, a drugič vam bodo drugače uro navili, da boste vedeli, kaj je prav in neprav. Dalje vprašamo Lampeta in Jarca, kaj je sedaj z belokranjsko železnico. Pred volitvami ste se širokoustili, da bomo, če bo Jarc izvoljen, sigurno dobili »eisenpon«. Kaj je pa sedaj? Kdo je pokopal železnico? Vi ste jo pokopali in morda za vedno. No, gospodine Jarc! Ker ste nam obetali, da dobimo vse, kar bomo rabili, glejte, da se nam povrne škoda, ki se nam je napravila v naših gozdih ob času trasiranja železnice. Škodo imamo občutno, ker so po nekaterih krajih gozdi docela uničeni za par let. Gospod Lampe, ali čujete! Kaj ste zadnjich na shodu obljubovali ter se delali iz ljudi norca, češ, železnico dobite prav kmalu? Naša skrb je, da čim preje steče.

Priprost kmet.

d Iz Velike Loke. Gospod urednik, gotovo vam bo znano, da jaz mnogo potujem. Na svojem potovanju opazim neštetokrat kaj zelo zanimivega, kar bi vam večkrat jako rad poročal. Na zadnjem potovanju na primer sem si ogledal nove svinjake našega Toneta. Res, dostojna hiša za Tone-tove ščetinarje. Pravijo, da hoče sedaj naš Tone konkurirati z vsemi kranjskimi in hrvaškimi prašičarji ter da bode tako pocenil to plemenito, a nečedno žival, da se bodo valjali ljudje kar v masti in je zaradi tega nihče ne bode več maral — zato bo pa zrasla cena Tonetovi sirotki in maslu. Pa je res navit ta naš Tone, kaj ne g. urednik, in pa veselje ima do pujskov, pa še kakšno! Prav res je, kar trde ljudje tod okrog, da je naš Tone popolnoma zgrešil svoj poklic in se precej zmotil glede pastirskega poklica. Škoda res takega talenta, ki bi nam bil lahko tako mnogo koristil na polju svinjoreje, a tako mu jemlje pa silno težavno dušno pastirstvo preveč časa, da ne more posvetiti vseh svojih izbornih moči vzvišenemu in koristnemu namenu svinjereje.

Če bi jaz imel takole kje kako vplivno besedo, bi gotovo priporočal našega Toneta, da bi mu dali kako jorkširsko plemstvo z »zelenim pankeljem«. Kako je pa naš Tone zadnje nedeljo pridigoval o svinjakih, poročamo prihodnjic po stenografičnem zapisku. Pa še nekaj drugega sem na svojem potovanju videl. Če se ne motim, je bilo ravno na sv. Brigite dan, ko me je zavedla pot iz Trebnjega gori po veliki cesti. Bil sem takrat na agitacijskem potovanju. Pa sem prikoracal, vedite g. urednik, jaz ne morem tako na široko stopiti, kakor naš Tone, torej prikorakal sem v neko vas tam ob cesti. Vas je lepa, da te kar nekaj prešinja, ko greš mimo ponosnih hiš. Pravi se ji: Belšinja vas. Pa sem si mislil, šment, če bi mi imeli enkrat tukaj našega gospoda župana! Ustavim se pred neko hišo, imena ne vem več, pa prav spominja me na častitljivo ime starega krajcarja. V hiši so nekaj razkopavali. Radovednost me je gnala, da sem šel pogledat, kaj delajo. Neka zgovorna ženica se mi ponudi za cicerona: »Vidijo gaspud,« mi pravi, »v tej hiši bomo imeli zdaj novega župana, ki ga bodo v sredo izvolili. Pravijo, da so ga izvolili tudi že v »komasjon« in da bo sedel takrat že prav blizu župana, da se bo navzel tistega županskega duha, ki mu bo v prihodnje potreben. Samo malo večje mustafe da bi še imel, no, pa saj jih vedno »ven vleče« in do takrat, ko ga bo doletela ta velika čast, mu bo zrasla že tudi brada lahko sedemkrat okol hiše, kakor kralju Matjažu okoli mize. Vidjo, gaspud, pa pravijo, da se vsakemu ta županski stolček tako hitro omaje, zato so pa dali skopat tiste luknje tam.« Pogledam. Bile so štiri. »V te luknje bodo postavili grunt in na ta grunt bodo zidali županski stolček, ki ga ne bode premagala potem vsa liberalna sila.« Zahvalivši se zgovorni ženi za prijazno pojasnilo, sem jo mahnil naprej — s trdim sklepom, da se udeležim prihodnjih volitev in si pobližje ogledam novega gospoda župana. Na dan volitve sem bil pa v zadregi, kateri bi bil tisti gospod v »komasjonu«. Eden ni imel nič brk, pa grdo je gledal vse liberalce, pa sem si mislil: ta že ne bo. Drugi je imel malo vipavskega mahu pod nosom, ki mu je rinil venkaj kakor koritarjem, — mož je bil pa le pisar — torej tudi ta ne bo. Tretji, — šment, rdeč mož, ta si je pa vihal nekaj ščetin pod nosom, pa sem se spomnil tiste zgovorne ženi, ki je rekla, da jih ven vleče. Aha! tedaj ta je! Pa sem se v duhu priklonil in gosposki odkril novemu gospodu županu ter sklenil, da bom z vsem spoštovanjem in z vso častjo imenoval slavni »komasiji« njegovo čestitljivo ime in mu s tem pripomogel vsaj do ene noge, če ne že do celega županskega stolčka, ki bode tudi kamenit, kakor oni na Gosposvetkem polju. Vidite, gospod urednik, pa so mi ti šmentani liberalci vse zmedli. Sicer sem se nazarensko globoko priklonil, ko sem volil in hotel imenovati

njegovo ime, ki sem ga bil pa v tem silnem ognju ravno pozabil. Zato sem pa pokazal kar z obema rokama gospoda kandidata. Pa vse nič ni pomagalo. Z nezmerno žalostjo v žolču sem se napotil domu. Teden pozneje sem hodi! zopet tam mimo tiste hiše. Pogledam skozi okno, kaj se je zgodilo s tistimi luknjami — pa se bile že vse zazidane v obliki štirih velikih tolarjev. Na sredi je bila pa majhna luknjica v velikosti starega krajcarja.

Gorenjski novičar.

Novice iz Št. Vidu nad Ljubljano.

g Št. Vid nad Ljubljano. Šentviška osrečevalca Zabret in Klanfar hočeta zares postati vredna tega imena. Kjer jima ne gre njuno žito v klasje po lastni moči, hočeta to doseči z obljubami na rovaš deželne vlade, prav tako kot bi imela deželno blagajno v najem. Znano je, da sta ob času, ko je bilo odločiti, kje naj stoji nova šola, oziroma kakšna naj bo, napela sta vse svoje sile, da bi razdvojila šentviško šolsko občino, toda to se jima ni posrečilo, za kar se je zahvaliti razsodnemu možem, v prvi vrsti občinskemu odboru v vasi Dravlje, ki je bil po treznem premisleku edin v tem, da ima okoliš Dravlje edino le škodo, če se pusti odcepiti od šentviške šolske občine, kot samostojna šolska občina. Kapitularati so morali in opustiti to nakano: Zabret in Klanfar, Kalteneger in dr. Šusteršič. Ker sta pa Zabret-Klanfar videla, da se v Dravljah ne da slepomišiti, dokler so v občinskem svetu možje, ki samostojno mislijo, jela sta premišljevati, kako priti do veljave in oblasti v Dravljah, oziroma občini Zg. Šiška. Uganila pa sta jo na ta način, da ustanovljata v Dravljah strojno zadrugo, ki naj si nabavi na deželne stroške bencin-motor s potrebnimi stroji. Obljubila sta namreč velikansko denarno podporo na račun deželne vlade. Zabret je celo trdil, da cela stvar takorekoč nič ne stane, temveč je le treba sestaviti odbor, ki bode nabiral člane. Ne bi imeli pomislekov proti ustanovitvi gospodarskih zadrug v krajih ali vaseh, kjer se stvar dokaže kot potrebna, a če le kje, v Dravljah te potrebe ni. Če povemo, da je že sedaj včlanjenih od 45 kmetov, ki rabijo kmetijske stroje, 30 v dveh zadrugah, ki razpolagata z vsemi potrebnimi kmetijskimi stroji, v dva kilometra oddaljenem Št. Vidu, kmetijska gospodarska zadruga celo samo en kilometer, ker ima svoje prostore na Trati, in da ostali kmetje po večini le zato niso člani zadrug, ker imajo lastne kmetijske stroje na gepelj, torej za konjsko moč, povemo vse. Ne vidimo torej v novi zadrugi nikakoršne potrebe, temveč le politično slepomišenje. Radovedni smo pa zelo, če res deželni odbor ne vidi nobene bolj potrebne stvari, ki naj bi jo podpiral, nego podpirati

novoustanovljene zadruge brez članov; kajti če bo deželni odbor pregledal vpisane člane nove strojne zadruge, bo videl, da je večina njih le prestopila iz delujočih zadrug v novoustanovljeno, torej ne radi potrebe, temveč pod pritiskom znanih osrečevalcev.

g Št. Vid nad Ljubljano. Klanfarjev Tone na konju! Pred leti so dobili v Klanfarjevi skrivni kleti večjo množino nezadacanega žganja in šipirita. Tone je plačal zato občutno denarno kazen, v »Slovenca« pa je razglasil, da plača tistemu, ki mu dokaže, da je on nosil tisto najdeno nezadacano žganje v klet, nagrado 500 K. Seveda mu ni nihče mogel dokazati, da ga je videl nositi v klet tisto žganje in Klanfarju ni bilo treba plačati ponujenih 500 kron. Bil je na konju! V nedeljo pa je zopet obljubil na shodu v Dravljah, da plača tistemu, ki mu dokaže, da je kdaj izkoriščal kmetijsko podružnico v tŠ. Vidu v prid tukajšnje »Gospodarske zveze«, oziroma strojne zadruge, katere načelnik je on, 1000 kron. To izkoriščanje mu bomo pa dokazali z zapisniki kmetijske podružnice in z pričami. Tedaj bode pa Tone pod konjem.

g V Vižmarjih imamo gospodinjo, oziroma odbornikovo ženo, ki je tako pobožna duša, da ne le v nedeljah, ampak tudi v delavnikih zelo rada v cerkvi poseda. Pri župniku Zabretu velja ona kot vzor krščanske žene. Zadnjič pa, ko smo v naši vasi kropili nekega mrliča, prišla je pokropit tudi ta vzor-žena, a je bila vsled ljubega jeruša tako sladko ginjena, da so jo v ondotni hiši morali spraviti v posteljo. Precej časa je trajalo, da si je toliko opomogla, da se je gugaje odpravila proti domu. Vendar pa je po poti do doma kake trikrat še poljubila mokra jesenska tla. »Oj ti presneti Zabretovi nanki, kake sadove rode!«

g Iz Škofje Loke nam pišejo: Znano je, da je bilo mnogo naših okoliških kmetov letošnjo spomlad pred tukajšnjim sodiščem kaznovanih, ker so po izjavi in ovadbi graških preiskovalcev živil oddajali nesnažno mleko v tukajšnjo mlekarino. S to zadevo so imeli naši kmetje obilo sitnosti in stroškov. Tudi v deželnem zboru se je o tem razpravljalo. Nato se je vsled pritožbe kaznovanih kmetov vršila ponovna kazenska obravnava, na kateri so pa skoraj vsi kmetje bili oproščeni. Zagovarjala sta kmete ljubljanska odvetnika gg. dr. Novak in dr. Pegan. Takrat se je splošno poudarjalo, da bodeta oba ta odvetnika prevzela zagovorništvo brezplačno. Gospod dr. Novak je tudi pošteno držal svojo besedo, in vemo, da mu kmetje niso za njegovo delo ničesar plačali. Še danes so mu vsi kmetje iz srca hvaležni za to njegovo požrtvovalnost. S svojim nesebičnim činom je pokazal, da je resničen prijatelj naših kmetov in naj potem naši hinavski klerikaleci še tako bobnajo, da so naprednjaki

največji nasprotniki kmetijskih interesov. Dovoljujemo si pa vprašati, kako je s klerikalnim odvetnikom, g. dr. Peganom? Ali je tudi on zagovarjal kmete brezplačno? Saj spominjamo se še, da je bilo takrat tudi v »Slovenca« črno na belem, da bode klerikalec dr. Pegan zagovarjal kmete brezplačno. Bog obvaruj, da bi mu v tem oziru kaj očitali. Le to nam je zagonetno in nam ne gre v glavo, zakaj so se v zadnjem času pobirale kronice od onih kmetov, ki so bili oproščeni in so imeli za svojega zastopnika g. dr. Pegana. Ne verujemo, da je g. dr. Pegan svojo besedo snedel in da bo sprejel kronice on, kakor trdi dotični pobiratelj, ki ga na Trati pri škofjeloški postaji prav dobro poznajo. Ker hočemo imeti jasnost v tem, vprašamo javno, čemu se pobirajo navedene kmetijske kronice in komu so namenjene?

g **Gledališko društvo na Jesenicah** nanzanja, da se uprizori v nedeljo, dne 20. novembra t. l. ob pol 4. popoldne v dvorani pri »Jelenu« na Savi v prid otroškemu vrteu Ciril-Methodove družbe na Savi H. Bernsteinova tridejanka »Tat«, ki je žela na vseh velikih odrih mnogo priznanja. S tem je dana prilika tudi vnanjim obiskovalcem, da posetijo naše gledališče, ker se lahko vrnejo z večernimi vlaki. Pri prireditvi svira popolen orkester tovarniške godbe. Kot prihodnja predstava se ponovi R. Blümsriederjeva življenska slika: »Iz tovarne« ob znižanih cenah in sicer, če ne bo posebne zapreke, že v nedeljo, dne 27. t. m. Nato uprizoritev opozarjamo posebno delavce in bodemo baš raditega, da se vsak lahko udeleži, napravili znižane cene.

g **Iz Rateč na Gorenjskem** nam poročajo: Umrl je Radeckijev veteran Oman Anzel, po dom. Žvercov, v starosti 83 let. Udeležil se je bojev na Laškem. Naj v miru počiva! Zdaj živita v Ratečah še dva Radeckijeva vojaka.

g **»Zadruga gostilničarjev na Bledu«** je imela dne 14. t. m. svoj ustanovni občni zbor v hotelu »Europa« na Bledu, kateri je prav dobro uspel. Poleg gostilničarjev udeležili so se zborovanja zastopnik c. kr. politične oblasti, g. Cordin, in načelnika obrtne zadruge in združne bolniške blagajne na Bledu. Kot zastopnik obrtne oblasti otvori g. Cordin zborovanje, pozdravi udeležence ter izroči vodstvo zborovanja načelniku pripravljalnega odbora Jakobu Peternelu, kateri takoj vzame v pretres dnevni red. Tajnik pripravljalnega odbora, Blaž Kamenšek, prebere pravila, pojasni posamezne točke, katere se vse en bloc od občnega zbora odobri. Voljeni so bili sledeči gg.: Jakob Peternel za načelnika, B. Kamenšek za namestnika, odborniki pa so: Iv. Zrimec, Josip Vrhunc, Anton Ropret, Josip Korošec, Josip Ravhekar, Ivan Mencinger, Ivan Zupan ter Josip Žumer. Namestniki so: Ivan Rus, Matavž Piher, Davorin Vrinshek in Miha

Černe. Sklenilo se je tudi enoglasno, da ostanejo vsi obrtni pomočniki gostilničarjev včlanjeni pri združni bolniški blagajni na Bledu. Ker ni bilo drugega predloga, zborovanje zastopnik obrtne oblasti zaključil, zahvaljujoč se vsem navzočim za udeležbo.

g **Iz Gorič nad Kranjem.** Prav čedna je ultraklerikalna občina preddvorska s sedežem v Preddvoru. V živem spominu je še lanska defraudacija po ondotnem županu Koširjevem Jurju; danes pa imamo beležiti jako občutno sodnijsko kaznovanje dveh ondotnih občinskih odbornikov, oziroma prvega občinskega svetovalca Josipa Bidoveca in Iv. Urbancea, oba iz Zaloga pri Goričah. — Dne 10. oktobra t. l. vložili so posestniki in drugi iz Gorič in Srednje vasi po nadučitelju v p., Franu Grosu, prošnjo, oziroma pritožbo za odpomoč v higijenično zdravstveni zadevi glede pitne vode za omenjeni dve vasi na c. kr. orožništvo v Preddvoru ter to prošnjo, oziroma pritožbo sledeče utemeljili: Desetletja sem izvršujejo tile posestniki iz vasi Zalog mesarsko (prašičekoljsko) obrt: Josip Bidovec, Ivan Urbanc, Tomaž Kokalj in Ivan Vreček, in desetletja sem prenašajo prebivalci vasi Goriče in Srednja vas kalamitetno glede pitne vode brez upa na kedajšnjo odpomoč. Nekaj vsakdanjega je, da tukajšnji podgorec spelje vse v vodo. Vsa stranišča, iz vseh gnojšč — gnojnice, iz vseh svinjakov jarki so speljani v potoke in studence, v vodo se zmeče vsa mrhovina itd. — na vse zadnje pa nam v tukajšnjem kraju okužujejo, zastrupljajo in onesnažujejo pitno vodo zaloški mesarji s tem, da ves drob na tisoče in tisoče vsako leto gori poklanih svinj in prašičev perejo in izpirajo v tam izvirajočih studencih, kateri vsi se stekajo v potok Sevnjek, kateri daje vaščanom iz Gorič edino pitno in drugo vodo. Potok Sevnjek teče ob času zaloškega svinjskega klanja — to je od zgodnje jeseni in do pozne zime in spomladi, torej nad osem mesecev vsako leto, skozi Goriče in Srednjo vas žoltorumeni pobarvan in — dišeče zabeljen. Živina — goveja kakor konjska — ne pije vode iz Sevnjeka ob času zaloškega klanja in »mavžanja« prašičev. Goveja živina, ki jo priženo na Sevnjak napajat, jame tam tuliti — in zbežlja od potoka, konji hrže in v divjem diru zbeže nazaj v hlev. Potokova struga je vsled nabiranja, zastavljanja teh smrdečih živalskih tvarin in odpadkov — kakor črevesja, žlemanja, žolčnih mehurjev itd. — za kamenjem in vejevjem, kjer jih voda izpira in tam gnijejo okužena, da ta smrad človek že od daleč začuti. Le povodenj izpere ob času nalivov potokovo strugo, toda čez nekaj časa nastane v strugi zopet poprejšnji smrad. Prosimo nujno odpomoči ter dostavljamo tej prošnji ponižno željo, naj se preiskava o naši zadevi glede pitne vode vrši **direktno** ali po c. kr. okrajnem glavarstvu ali c. kr. okrajni sodnji v

Kranju preko glav občine preddvorske, ker bi inace slednji kot glavni krivci razmer bili v tem slučaju sami svoji preiskovalni sodniki. Sledi 14 lastnoročnih podpisov. — Nato se je vršila pred c. kr. okrajno sodnijo v Kranju z obtoženci prva obravnava dne 28. oktobra, druga pa dne 4. novembra t. l., pri kateri sta bila Josip Bidovec in Ivan Urbanc obsojena na 500 K kazni. S to obsodbo Josip Bidovec ni bil zadovoljen in je zahteval sodnijski ogled na licu mesta. C. kr. sodišče mu je ta ogled dovolilo in določilo dan tega sodnijskega komisijskega gleda na soboto dne 12. novembra t. l. Toda Bidovec se je tega sodnijskega ogleda na licu mesta tako prestrašil, da je tekom tedna zadnji dan pred tem ogledom (11. oktobra t. l.) peljal se v Kranj k c. kr. sodišču in plačal tam kazen 500 kron, na katero sta bila Bidovec in Urbanc 4. novembra t. l. obsojena.

Notranjski novičar.

n **Iz Borovnice.** Ni dolgo od tega, ko smo čitali v »Slovenskem Domu« notico: »Borovniški Čuki na robu propada«, vsled katerega so se silno jezili čuki ter kleli onega smrkolina, kakor ga je nekoč imenoval župnik s prižnice, ki jih daje v »Slovenski Dom«. Kuga, pravijo, hitro mori ljudi, toda tista črna kolera je še hujša, katera je vzela nam Borovničanom vrle mladeniče — Čuke in našim »Bogomilam« tajnico — sovo. Tudi načelnika je vzela kolera. Pretekli teden je prinesel kaplanu nazaj načelniški pas, češ, naj ga sam nosi. Tajnica jim je tudi hrbet pokazala ter stopila v — kloster.

»Sova v kloster je stopila, čuk doma sameval je!«

Da pa ne bo župnik krivično koga dolžil, da jih je dal v »Slovenski Dom«, mu pa jaz povem, da nisem nikak smrkolin. Če bo pa še kdaj tako široko zinil na prižnici, se homo drugje zmenili.

O b č a n.

n **Iz Borovnice.** Od druge strani se nam poroča: Komaj je »Slov. Dom« utihnil in nehal odkrivati vsakovrstne »čukarske« neslanosti, je našim čukom zopet perje malo porastlo in začeli so nadaljevati svoj program, in to seveda kakor je navada, da bi pameten človek ne videl njihovih praznih glav, godi se to v poznih nočnih urah. Tukaj lahko vidiš, kako se te nočne ptice nerodno plazijo po drogu in bradlji v njihovem domu, kakor kakšni medvedi, a njih glasovi pri tem vežbanju pa donijo slično iz kakega napolnjenega zverinjskega brloga. Govorilo se je vedno od strani njihovih zaščitnikov glede vrlih nastopov, katerega bodo »Orli« pokazali, pa do sedaj niso še drugega nastopa sploh pokazali, kakor kaljenje nočnega miru s svojim tulenjem, nad katerim se mora vsak pameten Borovničan zgrazati.

n **Tamburaško in dramatično društvo »Sovič«** v Postojni priredi v nedeljo, dne 20. novembra t. l., ob pol 8. zvečer v veliki dvorani »Narodnega hotela« veseloigro v treh dejanjih: »Pri belem konjičku«. — Po igri bo ples in prosta zabava. Vstopnina: I. sedež K 2.—, II. sedež K 1'60, III. sedež K 1'20, stojišče 60 v, galerija 40 v. — K mnogobrojni udeležbi vabi **o d b o r.**

n **Iz Trnovega na Notranjskem** se nam poroča: V trnovskem zvoniku je vedno mnogo »Čukov«. Posebno ob nedeljah med mašo jih mora hoditi cerkovnik poditi, drugače s svojim skovikanjem motijo še druge, ki so v cerkvi. Toda ne misliti, da so samo taki čuki, ki znajo leteti, ampak so tudi taki, ki skačejo in hodijo in časih celo telovaditi hočejo. Čudno, da dekan in kaplan k temu molčita.

n **Iz Hotederšice.** Župnik Alojzij Jare v Hotederšici je prav prebrisan mož. Posestnika I. Nagodeta v Hotederšici št. 7, ki je splošno spoštovan gospodar, a ima po mnenju župnika to slabo lastnost, da je odličen pristaš napredne stranke, ima fajmošter Jare prav posebno na piki. V svoji brihtnosti je sklenil župnik Jare takole spraviti Nagodeta ob vpliv in ugled, ki ga pri soobčanih uživa: Ko je poslal nek uradni dopis v neki drugi zadevi na sodišče v Logatec, je priložil temu dopisu mal listek, na katerem je bilo zapisano, da je Nagode zapravljujec in pijanee, naj se ga postavi pod kuratelo. Tako bi potem ne imel več strahu pred Nagodetom. Podpisan listek ni bil. Nagode je seveda takoj prijel fajmoštra Jarea za obrekljiv jezik in ga tožil radi žaljenja časti. Župnik Jare se je pa takole izgovarjal: Če je listek od njegove roke pisan, pisan je že pred tremi leti in je tedaj delikt zastarel; sicer ga pa on tudi ni priložil v dopis na glavarstvo, marveč je moral ta listek sam skočiti v kuverto. Njega se tedaj ne more obsoditi. Kazensko sodišče pa je v zvezi temu briljantnemu zagovoru fajmoštra spoznalo za krivega in ga obsodilo na en mesec zapora, spremenjenega v 400 kron denarne globe, ker se je drznil na tako nezaslišan način kratiti spoštovanemu in uglednemu posestniku čast in ugled. Pri vzklicni obravnavi dne 16. t. m. pa se je »prečastiti« zagovarjal še s tem, da je duhovnik in da mu duhovniška čast ter duhovniška moralna ne pustita sovražiti in blatiti svojih ovčic in pa — lagati, in prosil, naj se ga spozna za »nedolžnega« in oprosti krivde ter visoke kazni. Koj za temi izvajanji župnikovega zastopnika pa je predsednik na predlog zastopnika zasebnega obtožitelja konstatiral iz spisov, da je bil »prečastiti« zaradi hudobnega jezika že dvakrat, zaradi telesne poškodbe pa enkrat kaznovan. Obtožiteljev zastopnik, g. dr. Novak, je seve primerno pojasnil, koliko se more sodišče zanesti na Jarčovo duhovniško moralno. Vzklicno sodišče pa je izreklo, da župniku nič ne verjame, da **zavrne njegov priziv in potrdi tudi kazen, s**

katero je bil župnik obsojen na en mesec zapora, spremenjenega v denarno globo — 400 kron. Pred sodnijo smo pač vsi enaki. Seveda v srednjem veku bi Janeza Nagodeta bržčas izključili iz cerkve, če bi si upal fajmoštra tožiti. Dandanes pa že skrbe razni »prečastiti« sami za to, da je njih verodostojnost kolikor mogoče omajana.

Ameriške novice.

a **Umrla je** 18. oktobra Marija Ilijaš v 18. letu, doma iz Buke na Dolenjskem.

a **Prva slovenska šola v New Yorku** je ustanovljena. Do zdaj ima 15 učencev in sicer je pouk vsako soboto od 9. do 11. ure.

a **Ponesrečil se je** 20. oktobra Josip Možina. Delal je v premogokopu Burdine. Omenjeni dan se je podal zdrav v rov, toda okoli 10. zvečer se je utrgal kamen nad njim ter ga pobil. Bil je na mestu mrtev. Zapušča vdovo, rojeno Žele, in petero nedoraslih otrok.

a **Vlak povozil dečka.** Dne 18. oktobra je vlak v Midvale, drž. Utah, povozil 15letnega dečka Frana Drobniča, sina Frana Drobniča. Pokojni deček je bil rojen v Preblo, njegovi starši so pa doma iz Dobropolja na Dolenjskem. Vlak je ponesrečenika pretrgal in spodnji del telesa vleklo še kakih 20 čevljev s seboj. Bil je takoj mrtev.

a **»Sokol«** v New Yorku. Poročajo, da nameravajo nekateri rojaki ustanoviti sokolsko društvo v New Yorku. Nadejajo se pa tudi Čukov.

a **Slovenec se ponesrečil.** Rojaka Tomaža Ivanačiča je ubilo dne 27. oktobra v premogokopu v La Salle. Nanj se je zrušilo kamenje in ga pritisnilo ob oporo. Glavo mu je strahovito zmečkalo, da je bil takoj mrtev. Zapušča ženo in dva otroka v stari domovini.

a **Privatna hrvaška banka falirala.** Dne 29. oktobra je bila v Chicagu poklicana policija, da brani hišo, v kateri se je nahajala zdaj zaprta privatna banka Hrvata I. J. Jančovića, pred razburjenim ljudstvom, ki je zahtevalo svoj denar. Ogoljufani ljudje so grozili, da razdenejo hišo.

a **Iz Amerike. Superior, Wyoming.** Tukajšnja pokrajina je večinoma opustošena z ozirom na poljske pridelke, pač pa ima bogate premogokope, v katerih si tudi slovenski delavec služi svoj kruh. Slovencev je nas tukaj kakih 250, okrog 20 družin, ki so večinoma zaposleni po premogovih rovih. Večina jih je bila prisiljenih zapustiti svojo domovino ter se podati v tujino, služiti svoj kruh, katerega jim ni mogla dati mati domovina. Tukajšnji Slovenci smo jako složni. Imamo štiri slovenska društva, pripadajoča k raznim jednotam. Tako da je človek zavarovan za slučaj nesreče. Ne sramujemo se svojega materinega jezika, tudi v daljni tujini med vsakovrstnimi drugimi narodi. Slove-

nec je rad vesel, pije ga tudi rad. Hočem reči, da ječmenovca nam ne manjka. V veseli družbi zapojemo tudi kako domačo. Nekaj pa zelo pogrešamo in sicer nežni spol. Kar se pa delavskih razmer tiče, gre še precej dobro, ker so tukajšnji premo-garski baroni podpisali dveletno pogodbo z delavci. Upati je torej, da se bo dve leti dobro izhajalo. Končno pozdravljam vse Slovence in Slovenke širom slovenske domovine. (Op. uredništva: Gosp. dopisniku se iskreno zahvaljujemo in ga prosimo, naj še večkrat kaj sporoči ter nabere med svojimi tovariši naročnikov.)

Po svetu.

p **Potres in praznovanje.** V občinah Vaskoh in Baresd je bil v četrtek precej močan potres. Vsled potresnega sunka se je cerkveni zvon v Baresku zamajal in jelo je zvoniti. Tu se polasti prebivalcev grozen strah. Neka vedeževalka je pa natvezila praznovanemu prebivalstvu, da je hudič lačen in da trese vsled tega zemljo. Hitro so privlekli ljudje teleta in koze na dan ter jih zapodili v gozd. Nato so gozd na dveh krajih zažgali, da s tem preženo hudiča, ki je bil v gozdu.

p **Grof — goljuf.** Pri državnem pravdnistvu v Berlinu je bila vložena tožba radi goljufije zoper grofa Viljema Schmetowa. Dolži se ga, da je nekega juvelirja pri nakupu dragocenosti za 28.000 mark ogoljufal s tem, da je podpisala menico njegova nevesta princezinja Julkowska, ki pa vsled slaboumnosti ni bila več poročta možna. Radi tega je bila menica brez vrednosti.

p **Nekdanji klerikalni poslanec miljonski kridatar.** V Štajerju je bil pred nekaj dnevi veleindustrijec in bivši klerikalni poslanec Rihard Parak obsojen na šest tednov zapora radi krive s primanjkljajem 1,136.000 K.

p **Monsignorjev roman.** Pred nekaj tedni se je med tajnikom papeževе državne pisarne, monsignorom Catachiom in nečakinjo škofa v Trani razvil ljubezenski roman. Monsignor je dan za dnem zahajal v škofijsko palačo in kmalu se je med obema vnela srečna ljubezen. Ko sta pa tajnik in njegova prijateljica nekega dne izginila, je pa škof brzojavil državni pisarni v Rim: Catachio je težko osumljen, prosimo, nadzorujte ga. Državna pisarna je pa mislila, da se ta osumljenost nanaša na kolero in je k vsem vlakom odredila zdravnike, da Catachia spravijo na varno. Šele sedaj, ko listi prinašajo posamičnosti tega ljubezenskega dogodka, poznajo v državni pisarni pravi škofov sum proti monsignorju Catachiu.

p **Župnik pobegnili — ne ve se kam.** V vasi Momjan blizu Kopra je več let »pasel svojo čredo« 33letni župnik don Anton Pernacich, doma iz Trsta. Imenovani je pa že pred kakim mesecem izginil —

meninič tebinič — iz Momjana in od tedaj ni po njem več ne duha ne sluha. Kot vzrok begu se navaja slabo finančno stanje župnikovo, kakor tudi slabo gospodarstvo in uprava s cerkvenim premoženjem. Ker je imel don Pernacih intimno znanje z neko tržaško »signorino«, ki se je večkrat nahajala pri njem v Momjanu, se sumi, da je morda pobegnil ž njo vred v južno Ameriko. Beg župnika Pernacih je vzbudil v Momjanu in okolici med ljudstvom veliko presenečenje.

p Umor s kladivom. Pred kratkim so našli v vasi Srednji Suhi na Moravskem truplo umorjenega Rusa. Tajnik tamošnjega delavskega konsumnega društva je poslal v bližnjo barako svojega sina po neke vzorce. Ko pride ta do barake, vidi da so vrata le prislonjena ter se ni upal vstopiti, ampak se vrnil k očetu. Takoj je ta hitel v barako. Tu opazi velik kup slame, ki jo razmeče z nogo. Pod slamo je ležalo truplo ubitega človeka, poleg pa kladivo. Takoj nato obvesti policijo, ki je našla pri umorjenemu delavsko knjigo, glasečo se na ime Kolber. Dognali so kmalu, da je Kolber služil za kočijaža v isti vasi pri nekem stavbeniku. Isti dan so tudi prijeli nekega moža, ki je imel pri sebi razne listine in 10 rubljev. Izpustili so ga nato, ne da bi slutili, da imajo v rokah morileca, kajti ta mož je bil Kolber, kakor se je pozneje dognalo. Ta je umoril neznanega tujca ter mu vtaknil v žep svojo delavsko knjižico, da bi se mislilo, da je umorjeni Kolber. Do sedaj se je dognalo le toliko, da je umorjenec Rus. Morileca policija pridno zasleduje.

p Pozor na samostane in čudodelne podobe. Pod tem naslovom poročajo moravski listi sledeče: Cerkevni rop v Čenstohovu je našel tudi v drugih krajih posnemovalce. V Chawatih pri Olomucu imajo v cerkvi tudi neko starodavno Marijino podobo, ki je okrašena z raznovrstnimi darili pobožnih župljanov in romarjev. Posebno veliko je bilo srebrnih novcev, tolarjev itd. Ko so izvedeli za cerkveni rop v Čenstohovu, so začeli verniki ogledovati dragoceno Marijino podobo. In glej: O tolarjih ni bilo sledu. Izginili so. Pred kratkim so izginile iz ravno te cerkve tudi velike kovinaste cerkvene podobe, ktere so našli v Olmucu. Zatorej: **Pozor na samostane in čudodelne podobe!**

p Kupčija s človeškim mesom nese menda krasne dobičke, kajti število teh kupčevalcev z dekleti se čudovito množi. Na Ogrskem in na Slovaškem je menda konkurenca že tako velika, da so ti kupčevalci začeli iskati svoje žrtve na Slovenskem, zlasti na Spodnjem Štajerskem, kjer je ljudstvo lahkoživo in dekleta rajše zapuščajo domačijo, kakor na Kranjskem. V zadnjih tednih se je zgodilo že več slučajev, ki pričajo, da so ti kupčevalci posvetili posebno pozornost spodnještajerskim dekletom. Tako se nam poroča od verodostojne strani, da je tak človek minoli te-

den potoval po Spod. Štajerskem, vozeč se iz Celja proti Zidanem mostu, je nagovarjal neka v istem vozu se nahajajoča dekleta ter jim obetal dobre službe. Mož se je izdal za agenta, je imel črno brado in črne oči, ter je govoril slabo slovenski »prleški«. Na svojem kovčegu je imel prilepljen star železniški listek »Kaniža«. Na Zidanem mostu je izstopil. Najbrže se je peljal proti Zagrebu. Redarstveni organi bodo morali tem ljudem posvečevati posebno pozornost. Ti takoimenovani agentje iz Ogrske so vedno sumljivi. Tudi če so res potniki in agentje, se kaj radi pečajo še z drugimi stvarmi: ali so goljufi, tatovi, ali pa kupčevalci z dekleti.

p Duhovnik — svinjar. Te dni je stal pred sodiščem v Tonerri na Francoskem ondotni župnik D a v i d, bivši misijonar v Ameriki, ki je pred tremi meseci prevzel župnijo v Tonerri. Eleganten nastop župnikov je ondotnemu prebivalstvu ugajal in bil je tudi zelo priljubljen. Zlasti je bil prijazen z nedoraslimi deklicami. Ustanovil je pevsko društvo pod imenom »Angeļi sv. Cecilije«. Članice tega društva so bile 10 do 12letne deklice. Pevske vaje so se vršile na koro v cerkvi. Nihče ni vedel, kake nespodobnosti počne ta svinjar z deklicami. Šele, ko se je ena izmed 24 deklic doma pritožila radi bolečin v spodnjem delu telesa, so prišli na to, kaj da župnik počne s svojimi učenkami. Takoj so uvedli strogo preiskavo, ki je dognala, da je župnik oskrunil vseh 24 nedoraslih deklic. Seveda so mu takoj slekli duhovniško haljo ter ga vtaknili v zapor.

Gospodarstvo.

gp Dobavni razpis. Vojna uprava kupi po trgovskih običajih za Gradec 800 stotov rži in 2000 stotov ovsa; za Maribor 900 stotov pšenice, 3200 stotov rži in 1400 stotov ovsa; za Celovec 900 stotov rži in 1500 stotov ovsa; za Beljak 600 stotov rži, za Ljubljano 2000 stotov ovsa in za Trst 500 stotov ovsa. Tozadevna zagotovitvena obravnava se vrši **22. novembra t. l. pri c. in kr. intendanci 3. voja v Gradcu. Kolkovane** prodajne ponudbe morajo dospeti najkasneje **do 9. ure dopoldne k c. in kr. intendanci 3. voja.** Tam se vpogledajo lahko tudi razpoloženi nakupni razlogi in uzančni zvezki, ki se pa brezplačno dobe tudi pri vojaških oskrbovališčih v Gradcu, Mariboru, Celovecu, Ljubljani, Gorici, Trstu in Pulju. — Nadalje nam naznanja vojna uprava, da kupi po trgovskem običaju za Gradec 2050 stotov slame za nastil, 970 stotov posteljne slame; za Celovec 980 stotov slame za nastil, 550 stotov posteljne slame; za Beljak 4500 stotov slame za nastil; za Gorico 4750 stotov slame za nastil, 400 stotov posteljne slame; za Pulj 370 stotov slame za nastil, 1920 stotov posteljne slame. Tozadevna zagotovitvena obravnava s ebo vršila **dne 25. novembra t. l. pri**

vojaškem oskrbovališču v Gradcu. Kolkovane ponudbe morajo dospeti **najkasneje do 9. ure dopoldne** v vojaško oskrbovališče v Gradcu, kjer se izvejo tudi vsi natančnejši pogoji. — Vojna uprava kupi tudi po trgovskem običaju za Celje 400 kubičnih metrov, za Gorico 70 kubičnih metrov trdih drv. Tozadevne zagotovitvene obravnave se bodo vršile za Celje pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Celju **dne 26. novembra**, za Gorico pri vojaškem oskrbovališču v Gorici **dne 30. novembra leta 1910.**

gp. Želod — strup. Hrastovo seme, želod, povzroča, ker ima v sebi med drugim tudi večjo množino česlove kisline, posebno če se poklada le napol dozorel, pri konjih, govedih, kozah in ovcah motenje prebave, včasih tudi nevarno zaprtje ali pa tudi krvavo drisko. Množina deset litrov želoda, pokrmljena v štirih dneh, je zadostovala za tako zatsrupljenje pri govedih. Prešičem pa, kakor znano, želod nikdar ne škoduje.

gp Olajšave pri prisilnem iztirjavanju davkov. Finančno ministrstvo je vsled pritožb nad velikimi stroški pri sodnih nepremičninskih izvršbah radi zaostalih davkov odredilo naslednje olajšave: Za zastanke na direktnih davkih in njih dokladah se bo v zemeljski knjigi vknjižila zastavna pravica na nepremičnine davčnega dolžnika v svrhu izvršenega izterjanja šele tedaj, ako bo izvršba neugodno izpadla. Dalje se bodo izvršile zemljeknjižne zagotovitve, oziroma prisilno iztirjanje davčnih zastankov s prodajo nepremičnin davčnega dolžnika šele po daljšem čakalju, in sicer je čakalna doba pri zastankih od 5 do 60 kron en in pol leta, čez 60 kron pa eno leto od tedaj, ko je dolžni znesek zapadel. Dolg do pet kron pa se sploh ne bo zemljeknjižno zagotovil ali z nepremičninsko eskucijo iztirjal. Le v izjemnih slučajih n. pr., če bi se bilo bati, da se davčna terjatev izgubi, ali če bi bilo kasnejše izterjanje zelo otežkočeno, če se davčni dolžnik vede nasilno itd., se bodo navedeni davčni zastanki zemljeknjižno zavarovali, oziroma potom sodne nepremičninske eskucije iztirjali tudi pred pretekom poldruega, oziroma enega leta od časa zapadlosti, ne da bi se preje vršila premičninska eksekucija. Kar se tiče stroškov pri sodnih eksekucijah premičnin ali nepremičnin za zastanke direktnih davkov in njih doklad, se pri zastankih do 60 K razven postavnih kolkovnih pristojbin in drugih izdatkov v gotovem denarju ne bo sploh zahtevalo nobenih, pri zastankih od 60 do 150 kron se bo zahtevalo sodno likvidacijo polnega zneska dotičnih stroškov. S temi olajšavami bo pomagano posebno majhnim davkoplačevalcem in jim olajšan davčni jarem.

Somišljeniki, narodnjaki, naročajte in širite „Slovenski Dom“

LISTEK.

Pred štiridesetimi leti.

(Spomin na vižmarski tabor leta 1869.)

Bilo je koncem meseca junija lansega leta.

Vročje solnce me je neusmiljeno palilo, ko sem se sukala na takozvanih »vižmarskih travnikih« ter preobračala in sušila lepo dišeče seno.

Pač moram pripomniti, da je moja rodna vasica na te svoje travnike lahko ponosna. S toliko množino in s tako lepo lego rodovitnih travnikov se ne more ponašati nobena druga vas daleč naokoli. Zanimivi pa se zdé človeku imenovani travniki posebno radi tega, ker jih meje skoro same visoke in mogočne lipe, ki o času svojega cvetja naredo na gledalca zares čaroben vtisk. In človek res ne ve, ali bi se naslajal ob blagodejnem vonju lipovega cvetja, ki ga je vse ozračje polno, ali bi se čudil in divil krasoti in lepoti teh mogočnih in cvetočih slovanskih dreves.

Ravno sem drugič seno preobrnila in položila grablje na tla, hoteč se nekoliko oddehniti, kar začujem tamkaj izza posebnosti debele lipe, ki je mejila naš travnik od sosedovega — neki ženski, skoro joka-joči glas.

Obstojim in pazno poslušam...

Zdajci začujem bolj razločno:

»Oj ti grdoba grda, nagajiva! Nalašč mi nagajaš, prav nalašč, zato ker veš, da te doseči ne morem. Prestara sem in premajhna, kajpada.«

Da bi se v prijetni senci nekoliko ohladila, nekoliko pa tudi iz radovednosti, se plazim previdno tja, odkoder so se čuli ti jezni glasovi. Ko se pritihotapim do lipe, pomolim oprezno glavo na sosedov travnik.

Nudil se mi je smešen prizor:

Preužitkarica Janovka, brezdvomno najstarejša ženska cele vižmarske vasi, obirala je lipovo cvetje in devala je v predpasnik. Poleg sebe je imela že precejšen kupec nalomljenih lipovih vej. Opazila me ni, kajti v istem trenutku se je ravno stegovala po neki posebno lepo cvetoči veji, ki pa je molela ravno toliko nad njeno glavo, da je ni mogla doseči. Poskušala jo je vloviti na vse mogoče načine, zaletavala se je proti njej in stegovala svoje vele roke, a — zaman.

Spoznala sem, da je ravno tej veji veljalo vse prejšnje zmerjanje, kajti vnovič ji je začela žugati...

Če tudi me je silil smeh, vendar se mi je smilila stara revica. Pristopila sem k njej ter rekla:

»Čakajte mati, da vam pomorem. Večja sem od vas.«

To rekši, ji uklonim vejo. Ženica se me nekoliko ustraši, vendar urno pograbi za vejo in jo odlomi. Potem šele se mi začne zahvaljevati:

»Bog ti povrni, ljubi otrok! Vidim, da imaš dobro srce, ker si se usmilila stare reve!«

»Ali mati,« začnem zopet jaz, »zakaj tako neusmiljeno lomite te krasne veje? Ali se vam jih ne zdi škoda? Pustite jih, pogledajte kako so lepe!«

»Kaj, kaj, praviš?« hiti vsa razburjena in me jezno pogleda, »no da, otrok neumni, ti lahko tako govoriš, ker ne veš, kaj je krč v želodeu, trganje v nogah, naduha v prsah in hripavost v grlu. Nič ne rečem, da bi tisti gosposki doktorji doli v Ljubljani ne ozdravili koga s svojimi učnimi zdravili. Vendar se jim pa to malokdaj posreči.«

A lipovo cvetje pa je za vse, prav za vse. Ni je bolezn, da bi je lipov čaj ne ozdravil. Zato pa tudi vem, da mi bog ne bo štel v greh, ako nekoliko vejic polomim. Sicer pa jaz ne lomim vej drugod, kakor le po tem travniku. Semkaj pa jaz neizrečeno rada zahajam in bom zahajala, dokler bom živa. In vem, da bi vsakdo na mojem mestu, bodisi ti ali kdo drug, vedno rad semkaj hodil, ako bi bil doživel toliko čast, kakor sem jo doživela jaz tukajle pred mnogo, mnogo leti.«

Pri zadnjih besedah ji je zažarel veli obraz v toliki blaženosti, da sem si mislila, gotovo ima starka kak posebno srečen spomin na ta travnik.

Lotila se me je radovednost.

»Mati,« začnem jo kar mogoče z lepa nagovarjati, »stari ste in mnogo veste. Povejte mi, kaka čast vas je doletela tukaj? Ako mi željo uslišite, pa vam bom prav pridno pomagala cvetje obirati. Sedaj imam ravno nekoliko časa. Seno imam obrnjeno in sušilo se bo brez mene.«

To rekši sedem na tla poleg nalomljenih vej in se takoj lotim dela. Starki je moralo biti to po godu, kajti takoj se vse-đe poleg mene in pravi:

»Nu, naj bo. Vsakomur bi ne pripovedovala. Tebi pa hočem povedati vse. Pridno delaj in pazno poslušaj!«

In starka jame pripovedovati:

»Dolgo, dolgo je že od tedaj. Otrok moj, tebe še ni bilo na svetu. Spomin me časih že zapašča, a vendar to še dobro vem, da je od takrat minulo ravno štirideset let. Ne more biti drugače. Takrat sem bila stara štirideset let, letos pa pravi moj sin Janez, da sem stara osemdeset let. Sedaj pa še ti preračunaj, pa boš videla, da je res minilo ravno štirideset let.«

O naš sosed Sever pač sme biti ponosen, da se je takrat tolika svečanost vršila tu na njegovem travniku.

Ali veš, kaj je to »vižmarski tabor?« Ne, gotovo ne veš. Ako se mnogo ljudi skupaj zbere in si obljubijo, da hočejo vse žive dni Slovenci ostati, se pravi to tabor. Ker smo se pa takrat zbrali tu na vižmarskem svetu, je bil to seveda vižmarski tabor. Tej razlagi priproste starke sem se morala nasmejati. A ona to videč, deje mi osorno:

»Le smej se le! Saj sem vedela, da ti tega ne razumeš. Škoda, da bi ti dalje pravila.«

»Mati,« začnem jo prositi — »ne bodite hudi, jaz se smejem le zato, ker sem vesela, da mi vse to pripovedujete. Prosim vas, govorite dalje!«

Pri teh besedah se starka hitro utolaži ter nadaljuje:

»Saj pravim, ko bi bilo v nebesih tako prijetno in lepo, kakor je bilo takrat tu-le, pa bi bila jaz kar zadovoljna. Pa so bili naši možje tudi zares pridni. Že par dni prej so vozili tu sem mlaje in druge take potrebščine. Zlasti Tomažek in Štrukelj sta bila nad vse pridna. Prišli pa so tudi neki gospodje iz Ljubljane, ter jim pravili, kam naj postavijo ta mlaj, kam onega itd. Pa gospodje niso samo ukazovali, ampak so tudi sami pridno delali. Ko se je približal predvečer tabora, vršelo je po vasi, kakor v panju. Vse je nestrpnost pričakovalo drugega dne. Jaz sem šla sicer kmalu počivat, a vsled nekega čudnega veselja nisem mogla zatisniti očesa. Ko je ura odbila tri, skočila sem na noge, kakor srna. Pohitela sem v hlev, pomolzla krave in mleko nalila. Toda časih je bilo z mlekarijo vse huje, kot pa imate sedaj. Mleko na voziček naložiti in v Ljubljano peljati, to je igrača. Ko sem bila pa jaz v tvoji starosti, pa vozičkov nismo poznali. Kar jerbas na glavo in hajdi v Ljubljano z njim. Mnogokrat sem ga nesla na glavi po petnajst, tudi do dvajset bokalov. Še danes se mi čudno zdi, da se mi ni tilnik zlomil.

(Konec prih.)

V nedeljo, 20. novembra ob 2. popoldne javen ljudski shod

v gostilni pri županu na Vačah pri Litiji.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rudolf Šega.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 12. novembra 1910.

Dunaj: 52, 39, 40, 23, 38.

Gradec: 32, 21, 3, 81, 23.

Dvignjene v sredo, dne 16. novembra 1910.

Brno: 5, 25, 64, 35, 74.

Opozarjamo

na novo vrsto valjanih „Pekatek“ enako doma delanim za juho in prikuho. Dobivajo se le v rumenih ovojih po 1/2 kg v najfinejših kakovostih z napisom in sliko:

„Štirji rumenjaki“
„Osem rumenjakov“.

18 43 10 36

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**, to je dr. pl. **Moč!** Trnkóczyja sladni čaj. **Zdravje!**

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
v Ljubljani zraven rotovža.

Učenec,

ki ima veselje do kovaške obrti,
se takoj sprejme pri Francu Kremescu,
kovaču v Metliki. 106

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočeno **črno dalmatinsko vino**

najboljše sredstvo. 47 32 25

4 steklenice (5 kg) franko **K 4.—**

Br. Novakovič, Ljubljana.

Upravni odbor »Narodne tiskarne« naznanja, da je njegov zvesti sotrudnik, gospod

Ivan Bavdek

urednik

po kratki, mučni bolezni, danes ponoči ob 1/21. uri v starosti 35 let umrl.

Pogreb bode jutri, v četrtek ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Ulica na Grad št. 5.

V Ljubljani, dne 16. novembra 1910.

Tržne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	52	1	68
1 " " " II. " . . .	1	28	1	48
1 " " " III. " . . .	1	08	1	38
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	00
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	88	2	20
1 " " " (prekajenega) . . .	1	92	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	20	1	28
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	68	2	80
1 " masla surovega . . .	2	40	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	16
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	2	00
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	92	1	96
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	—	2	—
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	10	2	10
1 jajce . . .	—	10	—	11
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	2	80	3	20
1 piščanec . . .	1	00	1	20
1 golob . . .	—	44	—	48
1 raca . . .	2	10	2	20
1 gos . . .	4	70	7	50
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	5	—	7	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	38	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	38	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	36	50	—	—
100 " " " " 4 . . .	35	—	—	—
100 " " " " 5 . . .	33	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	29	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	26	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	16	50	—	—
100 " koruzne moke . . .	18	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	38	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	35	—	—	—
100 " ržene moke . . .	28	—	—	—
1 l fižola . . .	—	22	—	30
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	32	—	38
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	22	50	—	—
100 " rži . . .	17	00	—	—
100 " ječmena . . .	17	00	—	—
100 " ovs . . .	18	50	19	—
100 " ajde . . .	20	00	—	—
100 " prosa belega . . .	17	—	—	—
100 " " navadnega . . .	—	—	—	—
100 " koruze . . .	15	80	—	—
100 " krompirja . . .	8	50	9	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 10.— do 12 K
Cena mehkeemu lesu 8.50 do 9 K.
Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo
voz sena 4 50 7 50
" slame 3 50 6 40
" stelje 2 50 2 80

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavnica K 5,000.000.

Stritarjeve ulice števil. 2. (Lanina hiša.)

Rezervni fond K 450.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron. je v slovenski Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po $4\frac{1}{4}\%$, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

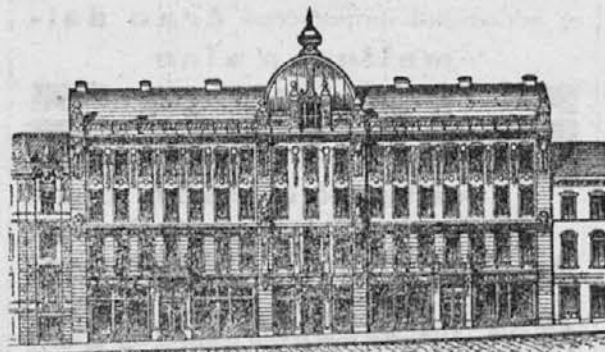
Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti starišem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači
v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici štev. 3.

1 24-121

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% n proti amortizovanju posojila po najmanj $\frac{1}{4}\%$ na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon štev. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti štev. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81,116.121·11

upravnega premoženja

K 20,775.510·59

Obre tuje hranilne vloge

po **$4\frac{1}{2}\%$**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. In od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20,000.000.

Posojuje na zemljišča po $5\frac{1}{4}\%$ z $\frac{1}{2}\%$ na amortizacijo ali pa po $5\frac{1}{4}\%$ brez amortizacije. Na menice pa po 6% . Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. In od 3.—4.

3 52-46